

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 90/21
Møtedato: 14.12.2021
Journalnummer: 2021/203

Resultater fra evalueringen av rettsvitenskap i Norge (JUREVAL)¹

Hovedfunnet i JUREVAL er at norsk rettsvitenskap er et solid felt med jevnt over høy kvalitet på forskningsbidragene som støtter godt opp om utdanningen. Komiteen finner at det er rom for å gjøre norsk rettsvitenskapelig forskning mer tilgjengelig for et internasjonalt publikum og at det er et potensiale for å jobbe mer tverrvitenskapelig. Institusjonenes innsendte eksempler på forskningens samfunns effekter² blir omtalt som imponerende og komiteen understreker at norsk rettsvitenskap på fremragende vis oppfyller sitt samfunnsoppdrag i hele bredden av rettsområder.

Evalueringsprosessen

Forskningsrådet skal ifølge sine vedtekter evaluere norsk forskning for å «fremme kvalitet, relevans og effektivitet i forskningen». Den siste evalueringen av rettsvitenskap ble gjennomført i 2009 og i 2019 varslet Forskningsrådet ny evaluering av institusjoner med rettsvitenskap som en vesentlig del av sin virksomhet.³ Seks institusjoner valgte å delta.⁴

JUREVAL er en pilot for ny evalueringsmodell som bygger på det nederlandske fagevalueringsverktøyet, [Standard Evaluation Protocol \(SEP\)](#). I SEP-modellen er det mindre søkelys på kvantitative data, og vurderingsformen forsøkes vris fra å være indikator-styrt til fagfelle-styrt. Institusjonene var delaktig i utforming av rammene for evalueringen og ga innspill til kvalitetsindikatorer slik at institusjonens strategi og rettsvitenskapens egenart ble hensyntatt i evalueringen.

Ved fakultetet startet arbeidet med evalueringen våren 2020 med innspill til protokollen (vedlegg 1). Fakultetsstyret vedtok det institusjonstilpassede evalueringsmandatet i september 2020 (vedlegg 2).⁵ Høsten 2020 produserte fakultetet det bestilte underlagsmateriale og leverte egenevalueringsrapporten den 8. januar 2021.⁶ Egenevalueringsrapporten beskriver de økonomiske rammene for forskning og utdanning, organisering og personalressurser, produksjon av og kvalitet i

¹ Saken ble lagt fram i Forskningsutvalget 07.12.2021.

² Se eksempler på impact-case fra fakultetet [her](#).

³ Orientering om JUREVAL (sak 70/19) i fakultetsstyremøte 17. september 2019.

⁴ I tillegg til Det juridiske fakultet ved UiB, deltok de juridiske fakultetene ved UiT og UiO, Institutt for rettsvitenskap og styring ved BI, Handelshøyskolen, Institutt for rettsvitenskap ved UiA og Handelshøyskolen, Institutt for økonomi, markedsføring og juss ved USN.

⁵ Mandat vedtatt på fakultetsstyremøte den 15. september 2020, sak 71/20.

⁶ Det ble gitt en orientering om fakultetets levering til JUREVAL i fakultetsstyremøte 15. desember 2020, sak 120/20.

forskning, rekruttering og ph.d.-programmet, forskningens relevans for utdanning og forskningens relevans for samfunnet (vedlegg 3).

Evalueringen ble så gjennomført av en komite bestående av internasjonale eksperter med kjennskap til norsk og nordisk rett med professor Henrik Palmer Olsen, Københavns universitet som leder.⁷ På bakgrunn av nasjonale data fremskaffet av NIFU, NOKUT og Forskningsrådet, institusjonenes egenevalueringsrapporter og intervjuer med ledelse og vitenskapelig ansatte har komiteen vurdert forskningens kvalitet, forskningens relevans for utdanningen og forskningens relevans for samfunnet i seks institusjonsrapporter (rapport om fakultetet vedlegg 4). Videre har komiteen gitt et helhetlig bilde av rettsvitenskapelig forskning i Norge med anbefalinger til institusjonene, Forskningsrådet og myndighetene (nasjonal rapport vedlegg 5).

Institusjonsrapporten oppsummert

- Innledningsvis trekker komiteen fram at fakultetet «har en usedvanlig åpen, inkluderende og engasjert holdning». Fakultetet får skryt for god forankring i fagmiljøene og strategisk gjennomføringsevne i utvikling av rettsvitenskapelig kunnskap av høy kvalitet gjennom forskning, utdanning, formidling og samfunnskontakt. Måten fakultetet er organisert på «gir de ansatte muligheten til å samarbeid og konsentrere sin forskning rundt universitetets fagområder».
- Komiteen merker seg at «fakultetet er i en sårbar økonomisk posisjon med begrensede ressurser». Etter gjennomgang av fakultetets undervisningsregnskap konstaterer komiteen at fakultetet er underfinansiert og underbemannet. Fakultetet leverer høy kvalitet på tross av mangel på forskningstid. Det er et behov for flere vitenskapelig ansatte i fulltidsstillinger for å ha nok undervisningskapasitet og for å frigjøre tilstrekkelig tid til forskning.
- Fakultetet får skryt for kvaliteten på ph.d.-utdanningen og god integrering av ph.d.-studenter i forskningsmiljøene.
- Forskerlinjen blir anerkjent som en viktig ramme for utvikling av forskerkompetanse blant masterstudenter og for å sikre god rekruttering til academia.
- Komiteen understreker et behov for søkelys på likestilling og mangfold i kommende strategiplaner.
- Fakultetet får skryt for å bidra tverrfaglig inn i satsingsområdene til UiB, samtidig som grunnforskningselementet innen rettsdisiplinene blir ivaretatt.
- Komiteen mener fakultetet kan prioritere noen fagområder for å legge til rette for å utvikle internasjonalt anerkjent forskning: «Criminal Law, Law of Obligations, Competition Law and Democracy/Rule of Law, Marine Research, Climate and Energy Transformation and Global Challenges».
- Forskningens verdi for samfunnet oppfattes som ekstraordinært og komiteen anerkjenner forskernes evne til å jobbe i skjæringspunktet academia og samfunn for å oppfylle samfunnsoppdraget.

⁷ De øvrige medlemmene i komiteen er Hanne Søndergaard Birkmose, Aarhus Universitet, Danmark, Sten Bønsing Aalborg Universitet, Danmark, Malgosia Fitzmaurice, Queen Mary University of London, Storbritannia, Anna-Sara Lind, Uppsala Universitet, Sverige, Jens Scherpe, University of Cambridge, Storbritannia, Karsten Åstrøm, Lunds universitet, Sverige.

- Komiteen berømmer fakultetet for å prioritere samfunnsrelevans innenfor rammene til UiB og departementene, men anbefaler at fakultetet bør fokusere eksplisitt på SDG-rammeverket i kommende strategi og at SDG bør gjøres mer synlig i forskningen.
- Komiteens viktigste anbefalinger er at organiseringen av forskningen tilrettelegger for robuste miljøer ved å kutte forskergrupper fra 15 til 10, at fakultetet prioriterer 1 eller 2 store søknader om finansiering og at forskerlinjen gjøres permanent.

Funn og anbefalinger i den nasjonale rapporten

- Hovedkonklusjonene er at det leveres god kvalitet innen rettsvitenskapelig forskning i Norge.
- I sin vurdering av de innsendte eksemplene på publikasjoner av høy kvalitet, finner komiteen at det er diversitet i oppfattelsen av kvalitet mellom institusjonene. Komiteen anbefaler at institusjonene gjør en innsats for kollektiv spesialisering med mål om å drive forskningskvaliteten fram. Innen juss er det et spenn mellom bredde som er nødvendig for utdanningen og dybde for å bidra til forskningsfronten. Dette spennet må forvaltes på en god måte.
- Komiteen mener forskningen bør organiseres i kollektive enheter av passende størrelse for å skape forskningsprofiler. Det anbefales minimumskriterier som internasjonalt samarbeid for å styrke synlighet og et visst antall forskningsbidrag som for eksempel publikasjoner per år.
- Komiteen finner at rettsvitenskap i Norge er godt finansiert etter en undersøkelse av søknadsaktivitet og innvilgelse i Norges forskningsråd. Komiteen har ikke gått inn i de enkelte institusjonenes økonomiske systemer, da systemene var for komplekse og ulike ved de ulike institusjonene.
- Komiteen observerer at det er økende internasjonal publisering, men at det fremdeles er rom for å kombinere internasjonale publikasjoner med forskningsinteresser og produksjon innen for norsk og nordisk kontekst.
- Institusjonene anbefales å lage strategi for eksternfinansiert virksomhet og bygge administrativ kompetanse på feltet.
- Rettsvitenskapen har stor samfunnsverdi og komiteen anbefaler at forskerne og forskningsmiljøene fortsetter arbeidet med formidling og samfunnskontakt.
- Forskningen understøtter den juridiske utdannelsen godt. Komiteen bemerker at utdanningen er høyt prioritert på tvers av institusjonene og mener dette fokuset er riktig.
- De viktigste anbefalingene til Forskningsrådet er å holde god dialog med institusjonene for hensiktsmessig tiltak for styrking av rettsvitenskapen og å utvide og gjøre forskerlinjen permanent.
- Den viktigste anbefalingen til departementene er å skape rom for samarbeid for å i enda større grad enn nå sikre juridisk kunnskap på kritiske samfunnsområder.

Foreløpige vurderinger fra fakultetet

- Fakultetet anerkjenner viktigheten av å drøfte kvalitet i forskning og utdanning i rettsvitenskapen, og har tatt initiativ til å være vertskap for et nasjonalt symposium om dette tema i løpet av våren 2022. Evalueringskomiteens kapittel om forskningens kvalitet er grundig og kan danne grunnlag for debatt på et slikt symposium.
- Anbefalingene om å forsterke og bygge ut forskerlinjen for å utdanne flere masterkandidater med forskerkompetanse og på denne måten øke rekrutteringen til akademia er i tråd med fakultetets egenevalueringsrapport. Fakultetet støtter tiltaket.
- Det blir anbefalt å gjøre om på organiseringen av forskningen både i institusjonsrapporten og i den nasjonale rapporten for å styrke forskningsmiljøene og for å øke kvalitet og produksjon. I institusjonsrapporten står det samtidig at det er organiseringen av forskningen som legger til rette for god akademisk kultur, frihet i forskningen og samstemmighet i fagmiljøene. Fakultetet vil ikke gjøre om på dagens organisering uten at de er «villet» fra fagmiljøene, men anbefaler en diskusjon om hensiktsmessig organisering som tar hensyn til bredde og tilrettelegger for spesialisering og samarbeid på tvers.
- Mens den nasjonale rapporten konkluderer med at norsk rettsvitenskap er godt finansiert, viser institusjonsrapporten at rettsvitenskap ved UiB er underfinansiert. Fakultetet vil jobbe for institusjonens interesser på dette punktet.
- Fakultetet anbefales å satse på utvalgte fagområder med tanke på å utvikle internasjonale forskningsmiljøer og øke muligheten for tverrfaglig aktivitet. Slike prioriteringer kan bare gjøres om det ikke går utover bredden og ivaretagelsen av rettsområder, også de som i størst grad er relevant i nasjonal kontekst.
- Fakultetet er i prosess med anbefalingen om strategi for eksternfinansiering. Rammer for en slik strategi ble presentert i fakultetsstyret 26. oktober 2021 (sak 78/21).
- Fakultetet vil vurdere å oppmuntre til mer samarbeid på tvers av forskergruppene og styrke tverrfaglighet i kontakt med andre forskermiljøer ved andre fakulteter. Tiltak for å styrke mer samarbeid innad og på tvers av fakultetene vil særlig kunne ha betydning for ph.d.-nivået.⁸

Prosess videre

Fakultetet vil bruke litt tid på å gjennomgå resultatene fra evalueringen blant annet ved å se anbefalingene til komiteen opp mot fakultetets egenevalueringsrapport (se vedlegg 6 for analyse av JUREVAL-resultatene), behov i fagmiljøene, rammebetingelser for utdanning og forskning og den generelle ressursituasjonen.

De deltakende institusjonene er bedt om å levere et skriftlig innspill til Forskningsrådet som ledd i oppfølging av evalueringen.⁹ Her bes institusjonene blant annet svare på hva man anser som viktigst å følge opp og hva Forskningsrådet og departementene bør følge opp i lys av rapportene. I arbeidet med innspillet vil fakultetet, i samarbeid med UiO og UiT, gjennomgå tallmaterialet knyttet til eksternfinansiering og undervisningsregnskapet som komiteen legger til grunn for noen av

⁸ Punktet er en tilføyelse etter FU-møtet, som oppsummerer diskusjonene om hensiktsmessig oppfølging av anbefalingene om organiseringen av forskningen på fakultetet.

⁹ Frist for innspillet var opprinnelig satt til 28. januar 2022, men er forlenget til 1. mars 2022..

anbefalingene i den nasjonale rapporten. Utkast til innspill vil presenteres i Forskningsutvalget, Studieutvalget og Fakultetsstyret i februar før det oversendes Forskningsrådet.

Først når fakultetet har vurdert relevansen av og evt. mangler ved resultatene i JUREVAL vil kunnskapsgrunnlaget kunne benyttes i kommende strategiprosesser.

Forslag til vedtak:

Fakultetsstyret slutter seg til vurderingene av JUREVAL-resultatene og forslaget til videre prosess med de endringene og tilføyelsene som kom frem i møtet.

Karl Harald Søvig
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

RAA/IMU 07.12.2021

Vedlegg:

1. Protokoll JUREVAL
2. Mandat JUREVAL
3. Self-assessment report Faculty of Law, UiB
4. Evaluation of Legal Research in Norway, Faculty of Law, UiB
5. Evaluation of Legal Research in Norway, national report
6. Foreløpig analyse av JUREVAL-resultatene